
Српска теологија данас (СТД)
књ. 6: Српска теологија данас 2014: Зборник радова шестог годишњег симпозиона
Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ, 2015

ISSN 2217-2491

University of Belgrade
Faculty of Orthodox Theology
INSTITUTE FOR THEOLOGICAL RESEARCH

Serbian Theology Today

Editor-in-chief
Protopresbyter-Staurophor
Radomir V. Popović

Volume 6

Serbian Theology Today 2014
Proceedings of the Sixth Annual Symposium
held at the Faculty of Orthodox Theology, 30. May 2014

edited by
Radomir V. Popović

Belgrade 2015

Универзитет у Београду
Православни богословски факултет
ИНСТИТУТ ЗА ТЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА

Српска теологија данас (СТД)

уредник
Протојереј-ставрофор
Радомир В. Поповић

књига 6

Српска теологија данас 2014

Зборник радова шестог годишњег симпозиона
одржаног на Православном богословском факултету 30. маја 2014.

приредио
Радомир В. Поповић

Београд 2015

Садржај

Уводно слово	7
Владислав Пузовић: Московска патријаршија и комунизам у XX веку: декларација митрополита Сергија (Страгородског) из 1927. године и њена рецепција почетком XXI века	11
Ивица Чаировић: Утицаји ирских монаха на словенска племена (VII и VIII век) . .	22
Александар Милојков: Богопознање по Светом Григорију Богослову и Блаженом Августину	32
Илија Марчетић: Човек као личност (ипостас) догађаја слободног и праштајућег самосаопштења Божјег у контексту православне христологије и антропологије	52
Марко Манојловић: Сведочење јединства Цркве у савременом свету — Архиепископ охридски и Митрополит скопски г.г. Јован VI о Цркви и расколу	60
Саша Антонијевић: Промена јурисдикције Чешке епархије после Другог светског рата	73
Саша Антонијевић: Православне богословске школе у чешким земљама и Словачкој	100
Петар Ристановић: Вољни сарадници – место Српске православне цркве у пост-југословенском дискурсу	107
Стефан Јанковић: Религијски елементи у сукобима на простору бивше Југославије	119
Борис Фајфрић: Крсташка опсада Антиохије и проналазак Светог копља	134
Живко Илић: Исповједништво светог преподобномученика ђакона Авакума Моштаничког као додатак српском мартирологију	145
Марко Шукунда: Верска политика Константина Великог изражена кроз царске конституције Codex Theodosianus-a	152
Миломир Максимовић: Трагом заборављених богомоља — прилог познавању старије црквене историје Ужичког краја	168
Игор Борозан: Уобличавање сећања и култура приложништва у Србији 19. века: случај Драгиње Станојле Петровић	180
Милош Ивановић: Уређење манастриског живота у српским властеоским задужбинама средњег века	197
Александар Р. Јевтић: Евхаристијско-аскетско богословље Светог Симеона Дајбадског	204
Никола Лукић: Монашка правила митрополита Викентија Јовановића и њихов утицај на богослужбени живот Карловачке митрополије	209
Милан Војновић: Црквене прилике у „земљи“ Дрини	221
Ана Фотић: Свештеничка географија хришћана током прва четири века	228
Јелена Фемић Касапис: Термин $\mu\sigma\tau\acute{\eta}\rho\iota\omicron\nu$ у медицини	247
Марија Пргомеља: Рефлекси књижевних дела монахиње Јефимије у савременој српској прози	252

Ксенија Ј. Кончаревић: Стилистика у високом теолошком образовању	264
Лазар Нешић: Предање, Флоровски, Хегел и православна теологија: хегелијански концепт историзације философије као извориште неопатристичке синтезе?	275
Александар Дуроњић: Извори модерне субјективности	286
Кристијан Олах: Сатира Радоја Домановића у есхатолошкој оптици	293
Мирко Петровић: Правда Божија у Христу (2Кор 5, 21)	313
Ања Абрамовић: Концепт двосмислености у Новом Завету	322
Марко Јефтић: Свето Писмо и Свето Предање као основа харитативне делатности Цркве	327
Дарко Б. Јелић: Служба лаика у светотајинском животу древне Цркве као образац за служење у савременом светотајинском животу	332
Александар Д. Чавка: Света тајна покајања у древној Цркви	353
Предраг Драгутиновић: Εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγυέλλεται (Фил 1,18). Апостол Павле у спору са браћом	361
Горан Д. Младеновић: Старозаветна поезија — Давидови Псалми	367
Владан Бајчета: Мотив Еденског врта у старозавјетним апокрифима	377
Душко Масларић: Аскетска проповед Светог Теофана Затворника о молитви	384
Ненад Д. Мијалковић: Преступи у Црквеном богослужењу	397
Александар Д. Чавка: Света тајна јелеосвећења у српским штампаним требницима прве генерације и савремена пракса	415

Уводно слово

На седници Наставно-научног већа Православног богословског факултета (ПБФ) у Београду од 8. октобра 2008. прихваћен је предлог да се формира Институт за теолошка истраживања (ИТИ) као интерна научно-истраживачка јединица ПБФ. У образложењу предлога између осталог је истакнуто да ИТИ има за циљ да организовано, систематично и дугорочно развија научно-истраживачку делатност у свим областима и дисциплинама теологије и у сродним и граничним областима свих научних и уметничких знања и вештина. ИТИ би у разним својим секцијама (Библистика, Патристика, Систематска теологија, Практична теологија, Историја Цркве, Философија, Филологија, Црква и друштво, Теологија и наука, Теологија и уметност) обухватио научно-истраживачка поља свих катедри ПБФ, а истовремено би имао мултидисциплинарни и интердисциплинарни карактер. Изражена је жеља да сарадници ИТИ буду пре свега универзитетски наставници, а да је од посебног интереса ангажовање младих научника који настављају постдипломске и докторске студије.

Једна од важних иницијативних активности ИТИ била је успостављање редовног годишњег научног скупа теолога и стручњака из сродних и додирних дисциплина, наиме једног конгресног форума у ком би се по дисциплинарно устројеним секцијама излагали радови са најразличитијом тематиком, у ком би се дискутовало унутар једне и међу различитим дисциплинама, који би служио за међусобно упознавање и колегијалне контакте. *Први* такав скуп, под општим дескриптивним називом „Српска теологија данас“, одржан је 29. и 30. маја 2009. у Београду на ПБФ.

Други скуп „Српска теологија данас“ одржан је 28. и 29. маја 2010. у Београду на ПБФ. У склопу скупа одржан је и редовни осми симпозион посвећен научном пројекту „Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати“, саопштења са којег су објављена 2010. у осмој књизи истоимене периодичне публикације. Током скупа одржано је више промоција издања Института за теолошка истраживања и Православног богословског факултета.

Трећи скуп „Српска теологија данас“ одржан је 27. и 28. маја 2011. у Београду на ПБФ. У оквиру скупа одржан је редовни десети симпозион посвећен научном пројекту „Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати“, саопштења са којег су објављена 2011. у десетој књизи истоимене периодичне публикације.

Четврти скуп „Српска теологија данас“ одржан је 25. и 26. маја 2012. у Београду на ПБФ. У оквиру скупа одржан је редовни дванаести симпозион посвећен научном пројекту „Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати“, саопштења са којег су објављена 2012. у дванаестој књизи истоимене периодичне публикације.

Петти скуп „Српска теологија данас“ одржан је 14. децембра 2013. у Београду на ПБФ. У оквиру скупа одржан је редовни петнаести симпозион посвећен научном пројекту „Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати“, саопштења са којег су објављена 2014. у петнаестој књизи истоимене периодичне публикације.

Шести скуп „Српска теологија данас“ одржан је 30. маја 2014. у Београду на ПБФ. У оквиру скупа одржан је редовни шеснаести симпозион посвећен научном пројекту „Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати“, саопштења са којег су објављена 2014. у шеснаестој књизи истоимене периодичне публикације.

Свим учесницима скупова „Српска теологија данас“ 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 захваљујемо се и овом приликом на научним приносима и увидима којима обогаћују нашу богословску мисао. Шести зборник радова који објављујемо, а који нажалост не доноси сва излагања нити плодну дискусију, као ни изванредну атмосферу која је (о)владала скупом, упућујемо колегијалној заједници очекујући критичке оцене и стручне сугестије за даљи рад.

Владислав Пузовић

Московска патријаршија и комунизам у хх веку:
декларација митрополита Сергија (Страгородског) из 1927. године
и њена рецепција почетком ХХI века

Ивица Чаировић

Утицаји ирских монаха на словенска племена
(VII и VIII век)

Александар Милојков

Богопознање по Светом Григорију Богослову
и Блаженом Августину

Илија Марчетић

Човек као личност (ипостас) догађаја слободног
и праштајућег самосаопштења Божјег у контексту
православне христологије и антропологије

Марко Манојловић

Сведочење јединства Цркве у савременом свету — Архиепископ охридски
и Митрополит скопски г.г. Јован VI о Цркви и расколу

Саша Антонијевић

Промена јурисдикције Чешке епархије
после Другог светског рата

Саша Антонијевић

Православне богословске школе
у чешким земљама и Словачкој

Петар Ристановић

Вољни сарадници – место Српске православне цркве
у постјугословенском дискурсу

Стефан Јанковић

Религијски елементи у сукобима
на простору бивше Југославије

Борис Фајфрић

Крсташка опсада Антиохије и проналазак Светог копља

Живко Илић

Исповједништво светог преподобномученика Ђакона Авакума Моштаничког
као додатак српском мартирологију

Марко Шукунда

Верска политика Константина Великог изражена
крз царске конституције Codex Theodosianus-a

Миломир Максимовић

Трагом заборављених богомоља — прилог познавању
старије црквене историје Ужичког краја

Игор Борозан

Уобличавање сећања и култура приложништва у Србији 19. века:
случај Драгиње Станојле Петровић

Милош Ивановић

Уређење манастриског живота у српским
властеоским задужбинама средњег века

Александар Р. Јевтић

Евхаристијско-аскетско богословље
Светог Симеона Дајабског

Никола Лукић

Монашка правила митрополита Викентија Јовановића
и њихов утицај на богослужбени живот Карловачке митрополије

Милан Војновић

Црквене прилике у „земљи“ Дрини

Ана Фотић

Свештеничка географија хришћана током прва четири века